

Emnenr. 35

Fylke: Oppland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Vestre Gausdal

Emne: Ølbrygging.

Bygdelaq:

Oppskr. av: Simon Fosseth,

Gard:

(adresse):

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

H. 1. Nei

2. Jeg antar det ble slutt med

a. gjære malt ved slutten av

forrige århundre? Der var et

få tall av innvånere her som vit

hvordan de laude malt

3. Antagelse ble det slutt fordi det

var så mye arbe med malte,

det var inntet forbud. Jeg har at

kaffekopper har noe av skylden.

Kjøp^{al} eller vin gjorde vist innt

nøye. Måske brennevins har innt

kort at det var noen aggelasjon

mat al. ettholds folk kunne drikke

hembyggt al

4. 5. 6 Det kom oppskrifter i aviserne

på å bygge al. det var siropal

ungefar, eine og flin. Og så fekk

dørr kjøp malt økebrak kass

Larshandlerne og nå er det tomte

bygg. så det bygges ennå maltal

11

- B. 7 Det var nokk hovedsagke
kviner, her var det si som var
med a bygge bestandig, men hadde
hjelp av huset folk, og det foresaer
meg at tinn var på fleir plasser
8 Det var noen som hadde ord på
seg far å være dyglige, og helv brukt
av fler 9 antar at alle bygga her for
seg 10 Det mest almindelige va a
bygge til jul og store selskaps
11 Jeg antar at det har være slikt
i gammel tid men inte i mine dage
12 Jeg har inte det var vanle

C. Malt 13.

- Har inte hørt om kjøp av Malt
kanske nogle kunne kjøpe efter
at det blev bygget på Lillehammer
14 Her tok dorn kornet i såkorn =
~~figg~~ bingen å det ^{vegg} gæranna
kjenner inte til at noen
skula bare havre
15 Nei. Såkorn bingen var aldrig
tom den skulle ha 2 ars sød
16 kornet blev bløst i en bütte
jeg tror inte dorn skifta vann
17 et dagn, men det vinner totet
og de lotte det opp når de såg
det var passe vatna
18 først blev det lagt ut for at
vatne skulle sinne vekke
Så blev det lagt ut over i en
tet kasse som vi kalte malt =
korn anlagde til over 2 alen lang
og nell en alen bred. Der blev korne
gjorna utover, lykelsen ca 4 lom

111

Malkarmen blev satt ved peisen og passet som et barn, dekket med klæder. Malte malle i fåsningen rores om, da det kom som lag oven på og på sidene ikke grodde så fort som i midten. De røste i malle med hvide hånn. Graen kaldes både den i toppen og den i søten.

25-26 Hvor lang grainingen vart det berodde på temperaturen i rommet, graen blev ikke færdig. 26 mæ

27 Her inde hørt at graen skulle settes von smak på ålet.

28. Når malle blev tatt opp av karmen satt det samme i klumper og måtte grides fra enan og det gjøres rigtig godt. blev det klumper igjen vilde de ikke bli gjennomtørre og komme til a mæne. Det blev så lagt ut på trestår-hjellen i lykkulle av 2 til 2 kornene. Det måtte mer varme til malt eller, og så malle det rores i maltet under lokkingen. Malle skulle ikke males til mel, men knuses på grynkværn

33 Her gjordes malt av en 1/2 lønne korn og det 3 a 4 bygg og måtte således opbevares i et trestår med lokk og malle forvares på et aldeles tørt sted

J. Kvern

Tron inte det bukles mye korn
 le her i V og i det siste men det
 har veselig brukt mye korn

14

4

i fortiden dengang ^{det} korn var det som var ruds dit. Det var kornes gard på de fleste store bruk
 37 Veil inte ta at det er brukt noe tilsetning til ale. Men de gamle fortalte at en plante som kalles Røisrost og som både lukker og smaker sterk brukles mye for flere slags smat

E. Bryggning

Dette som jeg ^{og} har var med på blev nok de vanskelig
 Redskap var ei byggekasse og ei byggestelle et fat å oppløse gjen i, et kalles den, den blev oppløst i vann for å få se om den var ilive

Tanna var skur og byggekassen lin låg. Malt vage eller målt liket blev vatnet målt, det var skellen mellem vann og malt som bestemte ålets styrke

Jeg tror at de inte brukte annen kase reit vatten, da vatnet kom på koken slo dom oppi maltet og kokte ein time, da brude veske vorte vorter. Da vatnet hadde blev fasele avkjøla slo dom ned i byggekasse, sitte jernen en lurt-klut. Det som blev igjen kalles mæsk og kunne bakes til brød som lignet Comp, jeg har spist det. Det var gull og smakte som vortekake.

Nå var det bis til vortene var passe varm. Fiskefingeren va temno mer

+ vorter

V
 Det var inte anna redskap brukt
 enn de for mevinde, rökning har
 jeg inte hørt om

Nar volderet var fasele dunket blev
 esten slie ned i karet og volderet
 skull eså, det var nok inte noen
 bestem tid, de sag det på over-
 flaten at det var slut ^{høggjeringen}

Bryggesletta hadde 3 hein stetter
 a stå fæat det skulle være mole
 å sette eit fat under nar ein
 lappe ølet. Na skulle ølet over
 fra karet til stetta, og da var nok
 som dom kalla å legge braste
 og det var inte mange som geide
 det tilgangs. det var et hull i
 stetta med ved ved bunnen og
 der lafdom mæn bjøketvisler for at
 det inte skulle kom halm i ølets
 siden la dom in halm for å sil
 ølet reint. Nar ølet har stie i
 bryggesletten en tid blev lappa i
 be byller og bore nie kjeller og lie med
 i gamonde & vintorne som låg på
 to brakker og hadde birbane kom
 ølet kunn. Jeg husker ikke at ølet
 til fest eller i selskap men til
 atyst og til å blanne i melk og
 en suppe som kalles ølöst, miger
 god mat.

45 Mest 54 ga 56 nei 57 brugte inte
 kunnle 56 ved å bruke mere eller
 mindre van til en malle kunnle

60 mesken blev nytta mennesk og
dyreføde. Et så arkyolla an kunnas
heille kamma medi vorturen

62. de gjorde glaend jeen og slup

63. Der skorn som flaut ap ^{med} bla
skomna ta toik til fast mare
og brukt til neste bygg, den som
var på bunnmen blev brukt nar de
bakte onsbod (kakü) den første hel
gang de andre Bern

65 karet fuldakt et belokt og et
åklede

67 Når volderen begynte a gjere sa
kom sma draper damp ap til
overflaten og ved a sjå hvor
kürbig de kom kunne en bedöme
geringes stykke, nar disse draper
nalt ap var geringen sull

Karet sto i Eldkuse (byggerkuse

68 ap gang med bern

69 gang blev toktet til den lev fest
ap blev arles, i klade til nyt bygg
bernen i lerrkurtk di brad bakt

71 De som manglet eller hadde lake
ger malle so prøve a fa

72 nar det slutta a gjere

73 vortit sørnavn 74 nei. 75 alle

pa garen hadde lyst til vnak, det
var innte merken pligt eller rett

76 nei. 77 byenær vortit sligt til =
felle. 78 har innte høit om sligt

79 nei. 80 her fylte hele åleet
kanske 100 liler på ei lomme men
den tok mye nei 81 i bylleren

84 Nei

VI

- 85 Ja jeg antar det isar når
det skulle brukes til selskap
- 86 Nei det var vel helt byløps ole
87. Har inte hørt noen grun, dom
sae at alet kassta seg iinner
gjevingen hvis det blev dærlig
det var vel bedrevet gjer
svindling vaks bare på ræg
- 88 Det horte jeg aldrig nevnt
- 89 Nei det har jeg aldrig hørt
- 90 Ja gjevkarit skulle int ryste
- 91 Det var det mækt, men inte iimi li
- 92 Imite måge slegt, man jorde kous =
legne om kanna
- 93 appolikt meli
- 94 iin i g ven dig
- 95 Neit
- 96 H. mæd ven dig
- 97 Var ingen regel for slegt her

H. Myd

Det ingen som jeg har snakke
med, som veit va Myd er,
på jeg kan imite si mæ om de

Vestre Gausdal 22 juli 1957

Linnem Forseth

Herr Odd Norland

Då jeg fik Deres skriv av 10 juli 1957
var jeg først lekt på å se om det allerede,
men så blev det ukemulig til at jeg begynte
og nå er det. Jeg tror at det er så klart
gjort at jeg gruer meg for å se om det
som sit forsvare for det dårlige arbe ved
jeg forteller: Jeg er født 9 juli 1863
kører dørke ser bare på høie air og må
bruke briller og unustotte dem med
et forstørrelsesglass, så en kan ikke vente
første slags arbe av meg

Jeg har vare med å steilt til malt
og set på at kvinfolka bygde ål.
At det skulle vera nå nærjordiske
som kunne gera vont på bygg har jeg
innste har. Jeg synes kuge at dom
jare karstegn over ålet da dom hadde
nie jeren (esten)

med håp om at at arbe ska ver
til naen nytte

Arbodegt
Sinner Foseth

22 juli 1957